

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.226/2019/5.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:)

A felperes képviselője: Dr. Székely Edit Hajnalka ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda 11., ügyintéző: dr. Stanka István ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.148/2019/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Nyíregyházi Törvényszék 1.P.21.883/2017/20. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon 6.350 (hatezer-háromszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget. Megállapítja, hogy 127.700 (százhuszonhétézerhétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2007. február 22-én a felperes mint adós az alperes jogelődjével mint hitelezővel CHF alapú kölcsönszerződést kötött gépjárművásárlás céljából. A szerződés V. pontja rögzítette, hogy annak elválaszthatatlan mellékletét képezi a szerződés hatályba lépésekor érvényes „Gépjármű Kölcsönszerződés - Általános Szerződési Feltételek” (a továbbiakban: ÁSZF). Az ÁSZF IV.23. pontjában a felek a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki. A 24. pont értelmében a nyilvántartásba bejegyzett korlátozásokat az adós a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult törölni, és ezen időpontig kizárólag a hitelező jogosult a törzskönyv illetékes hatóságtól történő átvételére és letétként való őrzésére. A 27.

pont ezt azzal egészítette ki, hogy a hitelező a birtokába került törzskönyvet a kölcsönszerződés megszűnését követően akkor bocsátja az adós rendelkezésére, ha az adós a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, figyelemmel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 200. § (2) bekezdésére, 217. §-ára, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (1) és (2) bekezdéseire, mivel a szerződés lényeges tartalmi elmeit, a kamatot, díjakat és egyéb költségeket az alperes nem foglalta írásba és nem volt megállapodás a kölcsönszerződés devizaforrását biztosító kockázatos pénzpiaci műveletről sem. Másodlagosan a szerződés semmiségét kérte megállapítani, annak jogszabályba ütközése miatt, illetve az árfolyamkockázatról adott nem tisztességes tájékoztatásra tekintettel. Ennek jogkövetkezményeként 1.277.229 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete annak megállapítására is irányult, hogy az ÁSZF nem létező, nem felel meg az rPtk. 205. § és 205/B. § rendelkezéseinek, nem vált a szerződés részévé, másodlagosan az az rPtk. 209/A. § és a 217. § (1) bekezdése alapján semmis. Kérte az alperest kötelezni a gépjármű törzskönyvének kiadására.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította a kölcsönszerződés érvénytelenségét és azt a megkötésére visszamenőleges hatállyal érvényessé nyilvánította azzal, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét 8,89%-ban határozta meg. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megítélése szerint a kölcsönszerződés a felek között létrejött és annak részévé vált az ÁSZF. A szerződés megfelel az rHpt. 210. § (2) bekezdése előírásainak, de nem felel meg az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának, mivel nem tartalmazza az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét, ezért érvénytelen.
- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: mivel abban a felperes az elidegenítési és terhelési tilalom törlését már nem kérte, az elsőfokú ítéletnek az ezek törlésére irányuló kereseti kérelmeket elutasító rendelkezéseit nem vizsgálhatta. A másodfokú bíróság szerint a kölcsönszerződés a felek között az rPtk. 205. § (1)-(2) bekezdése és 523. §-a alapján létrejött és az nem minősül - az rPtk. 204. § (1) bekezdés a) pontjával ellentétében - egyetlen szerencsejáték fajtának sem. A jogviszony lényege nem a jövőbeli árfolyamot érintő fogadás, a felek esetleges nyeresége nem ebből

származott.

- [6] A másodfokú bíróság utalt arra: az ÁSZF annak aláírása nélkül is a szerződés részévé válhat, aláírás hiányában sem ütközik az rPtk. 217. § (1) bekezdésébe. Az alperes megfelelően igazolta az rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek teljesítését, így bizonyította azt a tényt, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált. A felek között ilyen tartalommal létrejött szerződés, valamint annak megkötésének körülményeiből megállapítható, hogy a felperes az árfolyamkockázat fennállásáról, annak gazdasági hatásairól megfelelő tájékoztatást kapott, a szerződés érvénytelensége ezért az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelenségére hivatkozással nem állapítható meg.
- [7] A másodfokú bíróság megítélése szerint az ÁSZF IV.24. és 27. pontjai alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes a törzskönyvet - a vételi jogtól és az elidegenítési- és terhelési tilalomtól függetlenül - önálló, atipikus biztosítékként tarthatja magánál mindaddig, amíg a felperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget nem tesz.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és - tartalma szerint - a kereseti kérelmeinek helytadó határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 200. § (2) bekezdésébe, 217. §-ába és az rHpt. 210. § (1) és (2) bekezdésébe ütköző módon állapította meg, hogy a szerződés létrejött. Álláspontja szerint a szerződés semmissége is megállapítható, mivel a lényeges tartalmi elemeket (kamatot, díjakat és egyéb költségeket) az alperes nem foglalta írásba. Jogszabálysértésként hivatkozott arra is, hogy az ÁSZF nem létezőnek minősül, mivel nem felel meg az rPtk. 205. §-ának és 205/B. §-ának, másodlagosan az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése és a 217. § (1) bekezdése alapján semmis. Az ÁSZF nemlétezése, illetve érvénytelensége miatt a törzskönyvet az alperes nem tarthatja magánál. A felperes szerint az eljáró bíróságoknak meg kellett volna állapítaniuk az rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján a kölcsönszerződés érvénytelenségét, mivel annak a CHF-ben való elszámolást kikötő szerződéseinek feltételei az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek. Ekörben részletesen hivatkozott a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv rendelkezéseire és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) vonatkozó joggyakorlatára is. Végül előadta: jogszabálysértő módon mellőzték az eljáró bíróságok az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmisnek minősített szerződés alapján a felek közötti elszámolást.
- [9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [11] Az rPp. 272. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjában írtakra is – a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja. A 4. pontban kifejtettek szerint, ha a fél felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik kérelmenként kell vizsgálni a feltételek megvalósulását.
- [12] A Kúria utal arra, hogy jelen per tárgyára tekintettel – deviza alapú kölcsönszerződés – megfelelően alkalmazni kell a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 37. §-át, amely szerint kizárólag az ilyen szerződések érvénytelenségének megállapítása nem kérhető, hanem a jogkövetkezmény levonása iránti keresetet kell előterjeszteni. Ez alapján a jelen perben a felperes másodlagos keresetét – és felülvizsgálati kérelmének vonatkozó részét – úgy kellett értelmezni, hogy a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként 1.277.229. Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az rPp. 271. § (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha a felülvizsgálati kérelemmel vitatott érték a hárommillió Ft-ot nem haladja meg. A Kúria erre a felülvizsgálati értékhatárra tekintettel nem vizsgálhatta, hogy a perbeli kölcsönszerződés – valamint a később kifejtettel alapján annak részét képező ÁSZF – jogszabályba ütközés, vagy az árfolyamkockázat tisztességtelensége miatt érvénytelennek minősül-e.
- [13] A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra is, hogy a bíróságoknak a perbeli kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása körében a felek közötti elszámolást is el kellett volna végezniük. Figyelemmel arra, hogy ezzel kapcsolatban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, a szerződés érvényessége jelen eljárásban nem volt vizsgálható, a Kúria a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos álláspontja helytállósága kérdésében nem foglalhatott állást.
- [14] A DH2. tv. és az rPp. korábban hivatkozott rendelkezései nem

vonatkoznak a szerződés létrejöttére vonatkozó kereseti kérelemre, a Kúria ezért érdemben vizsgálhatta a felülvizsgálati kérelemben ekörben hivatkozott jogszabálysértéseket. A felperes szerint a szerződés lényeges tartalmi elemeket: a kamatokat, díjakat és egyéb költségeket nem tartalmazza, ezért az rHpt. 210. § (1) és (2) bekezdése alapján létre sem jött. A Kúria utal arra, a szerződés tartalmazta a teljes hiteldíj-mutatót (10,24%) , az induló havi törlesztőrészlet összegét (32.045 Ft), a futamidőt (120 hónap), amely adatokból megállapítható, hogy az alperes nem ingyenesen, hanem ellenérték (kamatt) fejében nyújtotta a felperesnek a kölcsönt. A felülvizsgálati eljárásban már nem vitatható módon a jogerős ítélet megállapította, hogy a kölcsönszerződés a kamat mértékét is kiszámítható módon tartalmazta csak annak éves százalékos értékének feltüntetése maradt el. Így a szerződés a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges minden lényeges feltételt tartalmaz. A deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016 PJE határozat (a továbbiakban: 1/2016 PJE határozat) IV.2.a) pontjában kifejtettek szerint, ha egy kölcsönszerződés nem rendelkezik költségekről, díjakról az a szerződés érvényességét nem érinti. Ebből, valamint az rPtk. 205. §-ából is következően a szerződés létre nem jöttét nem eredményezi a díj, költség fizetési kötelezettségek szerződésbeli rendezésének elmaradása, hanem az azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy az adott költség, díj a szerződő féllel szemben nem érvényesíthető.

- [15] A felperes szerint az ÁSZF nem vált a szerződés részévé, mert az nem felel meg az rPtk. 205. §-ának és 205/B. §-ának. A másodfokú bíróság szerint az alperes az rPp. 196. § (1) bekezdés b) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokirati formában kötött szerződésbe foglalt felperesi nyilatkozattal bizonyította, hogy az ÁSZF megismerésére lehetőséget biztosított, ezáltal az az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a perbeli kölcsönszerződés részévé vált. A bizonyítékok mérlegelésének az rPp. 206. § (1) bekezdése szerinti szabályát a felperes felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként nem jelölte meg, ezért a Kúria az rPp. 272. § (2) bekezdése alapján a bizonyítás okszerűségét érdemben nem vizsgálhatta. A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy az ÁSZF létrejöttéhez a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése alapján a szerződő felek konszenzusára nincs szükség, az ÁSZF-t fogalmilag az egyik fél határozza meg egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül. Amennyiben az ÁSZF a szerződés részévé vált, annak aláírása szükségtelen ahhoz, hogy annak rendelkezései a felek közötti jogviszonyban irányadóak legyenek, ahogy arra a Kúria az 1/2016. PJE határozat III.1.b) pontjában rámutatott.
- [16] A perbeli kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF IV.27. pontja szerint az alperes azt követően köteles a birtokába került törzskönyvet a felperesnek átadni, ha a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

Ez utóbbi tény a felperes a perben nem bizonyította, ezért jogszabálysértés nélkül utasították el az eljáró bíróságok a törzskönyv kiadása iránti keresetét.

- [17] A Kúria mindezek alapján a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A Kúria az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült – figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – költségének viselésére. A felperes személyes költségmentessége miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [19] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. április 14.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró